

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2024
rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wybrane problemy współczesnego świata. Przedmiot do wyboru 10
Kod przedmiotu*	IVC2
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	2 rok, sem. IV
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy/przedmiot do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal (członkini Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Marek Stanisz (autor programu) , dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg, dr hab., prof. UR Mariusz Chrostek, dr Wojciech Maryjka

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (ja- kie?)	Liczba pkt. ECTS
4		20							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zajęcia prowadzone są w formie zdalnej, jeśli wynika to z aktualnie obowiązujących przepisów).

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość zagadnień demografii. Znajomość geografii politycznej i gospodarczej świata na poziomie maturalnym. Znajomość dowolnego języka obcego na poziomie B2.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wybranymi problemami współczesnego świata. Pogłębienie i poszerzenie wiedzy o świecie współczesnym.
C2	Kształcenie umiejętności dostrzegania związków między konkretnymi zdarzeniami o wymiarze lokalnym a procesami globalnymi.
C3	Doskonalenie umiejętności pozyskiwania, gromadzenia i selekcjonowania informacji przydatnych do pracy dziennikarza.
C4	Pogłębienie wiedzy o reportażu o tematyce międzynarodowej.
C5	Doskonalenie umiejętności samodzielnej pracy badawczej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka: • ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę dotyczącą kultury wybranych części świata, różnych rodzajów struktur i instytucji społecznych (partii politycznych, instytucji związanych z kultywowaniem kultury na narodowej, organizacji pozarządowych itp.), podziałów społecznych współczesnego świata,• rozlegle postrzega dynamikę zmian zachodzących we współczesnym świecie,• zna terminologię z zakresu nauk społecznych oraz zasady języka polskiego.	K_Wo3, K_Wo6, K_Wo7-09,
EK_02	Student/ka: • posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych i społecznych oraz jej zastosowania w typowych sytuacjach profesjonalnych,• potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z różnych źródeł pisanych i elektronicznych,• umie precyzyjnie formułować i wyrażać własne poglądy i idee w sprawach społecznych,• rozumie potrzebę ciągłego, samodzielnego planowania i realizowania procesu uczenia się przez całe życie.	K_Uo9
EK_03	Student/ka potrafi doskonalić swoją wiedzę i umiejętności przez lekturę literatury naukowej, czasopism, portali internetowych, inspiruje innych do uczenia i działania.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu (oraz ćwiczeń warsztatowych)

Treści merytoryczne

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

1. Czym jest globalizacja?

Zagadnienia szczegółowe: Geografia świata. Polityczne, demograficzne, ekonomiczne i kulturowe, aspekty globalizacji. Globalizacja a style życia.

2. Demografia.

Zagadnienia szczegółowe: ludność świata dziś i jutro, rewolucja biotechnologiczna, migracje.

3. Zmiany w środowisku naturalnym.

Zagadnienia szczegółowe: zróżnicowanie przyrodnicze świata, zanieczyszczenie środowiska – źródła i konsekwencje.

4. Głód i inne formy wykluczenia.

Zagadnienia szczegółowe: mapa światowego głodu, przyczyny głodu, konsekwencje gospodarcze i kulturowe głodu, inne formy wykluczenia.

5. Konflikty polityczne i zbrojne.

Zagadnienia szczegółowe: mapa konfliktów zbrojnych na świecie, przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych.

6. Zróżnicowanie religijne i konflikty na tle religijnym.

Zagadnienia szczegółowe: stare i nowe religie świata (w ujęciu statystycznym); mapa prześladowań religijnych na świecie; problemy współczesnej dominacji na tle religijnym (islamizm itp.).

7. Brzemień historii.

Zagadnienia szczegółowe: Holocaust i inne zbrodnie przeciwko ludzkości a współczesny świat, problemy pamięci historycznej i polityki pamięci.

8. Systemy polityczne i prawne.

Zagadnienia szczegółowe: systemy polityczne (liberalizm, socjalizm, kapitalizm, inne rozwiązania polityczne, w tym także: junty wojskowe, dyktatury itp.), wpływ systemów politycznych na demografię, gospodarkę, kulturę i obyczaje.

10. Problemy ekonomiczne współczesnego świata.

Zagadnienia szczegółowe: podziały ekonomiczne na świecie, bogata Północ i biedne Południe, tzw. Trzeci Świat, źródła dobrobytu, źródła i przyczyny wykluczeń społecznych.

11. Świat po rewolucji informatycznej.

Problemy szczegółowe: rola mediów we współczesnym świecie, szanse i zagrożenia rewolucji informatycznej, cywilizacja kłótni.

12. Jak poznawać świat?

Zagadnienia szczegółowe: metody docierania do informacji, postawy .

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., ...)
EK_01	kolokwium, projekt, sprawozdanie	ćw.
EK_02	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	ćw.
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena formatywna (bieżąca) – na podstawie:

- czynnego uczestnictwa w zajęciach;
- oceny bieżącego przygotowania do zajęć, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu, umiejętności uczestnictwa w dyskusji (każdorazowo podczas trwania zajęć);
- oceny przygotowywanych projektów i sprawozdań (każdorazowo podczas trwania zajęć).

Ocena podsumowująca: kolokwium pisemne (zaliczenie z oceną).

Ocena stopnia przyswojenia wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu przewidzianego dla przedmiotu *Wybrane problemy współczesnego świata* (problematyka kolokwium obejmuje spis lektur oraz tematykę wszystkich zajęć dydaktycznych poświęconych tym zagadnieniom). Wskazana forma oceny odnosi się do wszystkich założonych w niniejszym sylabusie efektów kształcenia.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (<u>przygotowanie do zajęć, zaliczenia, egzaminu, napisanie referatu itp.</u>)	31 (przygotowanie do ćwiczeń) 20 (przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego) 2 (udział w kolokwium)
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

Wymiar godzinowy	---
Zasady i formy odbywania praktyk	---

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bibliografia ogólna:

Bińkowski A., *Almanach państw świata*, koncepcja i oprac. hasła Polska G. Woźniak, Warszawa 2004.

Leksykon krajów świata, red. M. Bręgiel-Benedyk, tłum. z ang. I. Bresińska, Poznań 2010.

Rocznik statystyczny i atlas państw świata, oprac. N. Martres i in., przekł. z fr. A. Cieślak i in., Wrocław 2005.

Państwa świata. Leksykon, red. B. Lewandowska-Kaftan, tłum. z niem. R. Kazior, t. 1-6, Warszawa 1994.

1. Czym jest globalizacja?

Bauman Z., *Globalizacja: i co z tego dla ludzi wynika*, przeł. [z ang.] E. Klekot, Warszawa 2000.

Friedman T. L., *Lexus i drzewo oliwne. Zrozumieć globalizację*, przeł. [z ang.] T. Hornowski, Poznań 2001.

Rzepka A., *Globalizacja w teorii i praktyce*, Poznań 2014.

Beck U., Beck-Gernsheim E., *Miłość na odległość. Modele życia w epoce globalnej*, tłum. M. Sutowski, Warszawa 2013.

Clair J., *Kryzys muzeów. Globalizacja kultury*, przeł. [z fr.] J. M. Kłoczowski, Gdańsk 2009.

2. Demografia.

Fukuyama F., *Koniec człowieka. Konsekwencje rewolucji biotechnologicznej*, przeł. B. Pietrzyk, Kraków 2004.

Ochocki A., *Ludność świata. Powinność i kapitał*, Warszawa 2010.

Okólski M., *Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie*, Warszawa 2005.

3. Zmiany w środowisku naturalnym.

Informacje zdobyte samodzielnie.

4. Głód i inne formy wykluczenia.

Caparrós M., *Głód*, przeł. M. Szafrńska-Brandt, Kraków 2016.

Ziegler J., *Geopolityka głodu*, przeł. Ewa Cylwik, Warszawa 2013.

FAO Hunger Report 2015 *The State of Insecurity in the World* (<http://www.fao.org/3/a-i4646e.pdf>)

Raporty International Food Policy Research Institute (<http://www.ifpri.org/topic/global-hunger-index>).

Sakson-Boulet A., *Głód jako współczesny problem globalny*, Toruń 2015.

5. Konflikty polityczne i zbrojne.

Terzani T., *Listy przeciwko wojnie*, przeł. J. Wachowiak-Finlaison, Warszawa 2012.

6. Zróżnicowanie religijne i konflikty na tle religijnym.

Informacje zdobyte samodzielnie.

7. Brzemie historii.

Snyder T., *Czarna ziemia. Holokaust jako ostrzeżenie*, przeł. B. Pietrzyk, Kraków 2015.

8. Systemy polityczne i prawne.

Politologia. Przewodnik encyklopedyczny, Warszawa 2008.

Gulczyński M., *Politologia. Podręcznik akademicki*, Warszawa 2010.

Fukuyama F., *Koniec historii*, przekł. [z ang.] T. Bieroń, M. Wichrowski, Kraków 2009 [lub inne wyd.].

9. Wolność: prawa człowieka i prawa obywatelskie a praktyka polityczna.

Kuźniar R., *Prawa człowieka. Prawo, instytucje, stosunki międzynarodowe*, Warszawa 2008 [lub inne wyd.].

Freeman M., *Prawa człowieka*, przeł. [z ang.] Marcin Fronia, Warszawa 2007.

Oz A., *Jak uleczyć fanatyka*, przeł. D. Sękalska, Warszawa 2006.

10. Problemy ekonomiczne współczesnego świata.

Ekonomiczne aspekty procesu globalizacji, red. E. Wysocka, Częstochowa 2009.

Ekonomiczne i kulturowe aspekty wybranych problemów globalnych, red. M. Ochwat, Chorzów 2014.

Finansowe aspekty globalizacji, red. B. Szopa, E. Ślęzak, Warszawa 2016.

Makarewicz-Marcinkiewicz A., *Nowa gospodarka. Uwarunkowania polityczne i konsekwencje społeczne*, Toruń 2013.

Solarz Marcin W., *Północ – Południe. Krytyczna analiza podziału świata na kraje wysoko i słabo rozwinięte*, Warszawa 2009.

Solarz Marcin W., *Trzeci Świat. Zarys biografii pojęcia*, Warszawa 2009.

11. Świat po rewolucji informatycznej.

Internet jako narzędzie komunikacji globalnej, red. J. Olchowski, M. Mencil, Poznań 2012.

Komunikowanie społeczne w globalizującym się świecie. Szanse i zagrożenia dla edukacji, pod red. G. Andrzejewskiej, K. Czerwińskiego, M. Schneider, Toruń 2010.

Muszyński J., *Cywilizacja informatyczna - świat bez ideologii?*, Toruń 2009.

Muchacki M., *Cywilizacja informatyczna i Internet. Konteksty współczesnego konsumenta TI*, Kraków 2014.

Virilio P., *Bomba informacyjna*, przeł. [z fr.] S. Królak, Warszawa 2006.

Tannen D., *Cywilizacja kłótni. Jak powstrzymać amerykańską wojnę na słowa*, przeł. P. Budkiewicz, Poznań 2003.

12. Jak poznawać świat?

Wieczorkiewicz A., *Apetyt turysty. O doświadczeniu świata w podróży*, Kraków 2008.

Reportaże i wywiady:

Zaremba Bielawski M., *Leśna mafia. Szwedzki thriller ekologiczny*, Warszawa 2014.

Zaremba Bielawski M., *Polski hydraulik i nowe opowieści ze Szwecji*, przełożyli W. Chudoba oraz K. Tubylewicz, J. Rost i A. Topczewska, Warszawa 2013 [lub inne wyd.].

Yiwu L., *Prowadzący umarłych. Opowieści prawdziwe. Chiny z perspektywy nizin społecznych*, z angielskiego przekładu Wen Huangą tłum. A. Pokojska, Wołowiec 2011.

Vargas Llosa M., *Izrael – Palestyna. Pokój czy święta wojna*, przeł. B. Jaroszuk, K. Iszkowski, Warszawa 2007.

Smoleński P., *Izrael już nie frunie*, Wołowiec 2006.

Smoleński P., *Oczy zasypane piaskiem. Notatki z Palestyny*, Wołowiec 2014.

Shehadeh R., *Palestyńskie wędrówki. Zapiski o znikającym krajobrazie*, przeł. A. Sak, Kraków 2011.

Shehadeh R., *Dziennik czasu okupacji*, przeł. A. Sak, Kraków 2014 [lub inne wydanie].

Aleksijewicz S., *Ostatni świadcowie. Utwory solowe na głos dziecięcy*, przeł. J. Czech, Wołowiec 2013.

Hatzfeld J., *Sezon maczet*, przeł. J. Giszczak, Wołowiec 2012.

Hatzfeld J., *Strategia antylop*, przeł. J. Giszczak, wstęp O. Stanisławska, Wołowiec 2009.

Rosiak D., *Ziarno i krew. Podróż śladami bliskowschodnich chrześcijan*, Wołowiec 2015.

Kapuściński R., *Chrystus z karabinem na ramieniu*, Warszawa 2009 [lub inne wyd.].

Sznajderman M., *Fałszerze pieprzu. Historia rodzinna*, Wołowiec 2016.

Demick B., *Świata nie mamy czego zazdrościć. Zwyczajne losy mieszkańców Korei Północnej*, przeł. A. Nowakowska, Wołowiec 2011.

Domosławski A., *Wykluczeni*, Warszawa 2016.

Bator J., *Japoński wachlarz. Powroty*, Warszawa 2011 (lub inne wydanie).

Kapuściński – nie ogarniam świata. Z Ryszardem Kapuścińskim spotykają się Witold Beres i Krzysztof Burnetko, Warszawa 2007.

Filmoteka:

Last Call from Aleppo (BBC).

Kwiat pustyni (2009), reż. Sherry Horman.

Taxi Teheran, reż. Jafar Panahi (2015).

Pod opieką wiecznego słońca, reż. Witalij Manski (2015).

Lo i stało się. Zaduma nad światem w sieci, reż. Werner Herzog (2016).

Literatura uzupełniająca:

Bibliografia ogólna:

Balcerowicz L. i in., *Sprawiedliwość społeczna a porządek światowy. Wykłady publiczne w Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych*, Warszawa 2004.

Księga przyrodniczo-krajoznawcza świata: przyroda, geografia. Ilustrowana encyklopedia tematyczna, Poznań 2008.

Misala J., *Wymiana międzynarodowa i gospodarka światowa. Teoria i mechanizmy funkcjonowania*, Warszawa 2005.

Montbrial T., *Działanie i system świata*, przeł. [z fr.] A. Szeptycki, Warszawa 2011.

Państwa - regiony - świat w kształtującej się rzeczywistości globalnej, pod red. K. Kamińskiej, S. Mrozowskiej, G. Piwnickiego, Gdańsk 2009.

Solarz M. W., *Północ – Południe. Krytyczna analiza podziału świata na kraje wysoko i słabo rozwinięte*, Warszawa 2009.

Wawrzyński P., *Mit kulturowy jako czynnik kształtujący stosunki międzynarodowe*, Toruń 2011.

Globalizacja

Człowiek i społeczeństwo w obliczu globalizacji, pod red. E. Okoń-Horodyńskiej, Kraków 2007.

Friedman T. L., *Świat jest płaski. Krótka historia XXI wieku*, przekł. [z ang.] T. Hornowski, Poznań 2009.

Geise M., *Wpływ wybranych problemów gospodarki globalnej na rozwój lokalny*, Bydgoszcz 2009.

Golka M., *Cywilizacja współczesna i globalne problemy*, Warszawa 2012.

Instytucjonalizacja procesu globalizacji, red. I. M. Smandek, aut. rozdz. Lidia Gabryś i in., Katowice 2009.

Jakubczak R., Kalinowski R., Loranty K., *Bezpieczeństwo społeczne w erze globalizacji*, Siedlce 2008.

Jeden świat wiele kultur. Refleksje nad kulturowymi aspektami globalizacji, pod red. M. Bednara, W. Jurkiewicza, Bydgoszcz 2010.

Kaczmarek T., *Kto kieruje globalizacją? Think Tanki - kuźnie nowych idei*, Warszawa 2011.

Kultury pozaeuropejskie i globalizacja. Zderzenia, red. J. Zdanowski, Warszawa 2000.

Kishore M., *Wielka konwergencja. Azja, Zachód i logika jednego świata*, przeł. H. Bińczak, M. Hałaba, Warszawa 2013.

Miasta, aglomeracje, metropolie w nurcie globalnych przemian, red. K. Kuć-Czajkowska, M. Sidor, Lublin 2014.

Miasta w czasach globalizacji, red. A. Grzegorzczak, Warszawa 2012.

Micklethwait J., Wooldridge A., *Czas przyszły doskonały. Wyzwania i ukryte obietnice globalizacji*, przeł. [z ang.] A. Unterschuetz, Poznań 2003.

Muszyński J., *Megatrendy a polityka*, Wrocław 2001.

Nobis A., *Globalne procesy, globalne historie, globalny pieniądz*, Wrocław 2014.

Prawa człowieka w perspektywie rozwoju globalnego, red. G. Haber, Toruń 2013.

Szczakowski Z. J., *Meandry i wyzwania procesu globalizacji*, Łódź 2010.

Świat otwartych granic: szanse czy zagrożenia?, pod red. S. Naruszewicza, Białystok 2005.

Demografia

Fihel A., *Płeć a trwanie życia. Analiza demograficzna*, Warszawa 2011.

Głód

Spółeczno-polityczne wyzwania współczesności, red. Ł. Scheffs, Toruń 2015.

Bello Walden, *Wojny żywnościowe*, przeł. [z ang.] P. M. Bartolik, Warszawa 2011.

Sharman Apt R., *Głód. Historia nienaturalna*, przeł. [z ang.] K. Orszulewska, Warszawa 2011.

Polityka i gospodarka w zglobalizowanym świecie

Said E. W., *Orientalizm*, przeł. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2005.

Religia

Beckford J., *Teoria społeczna a religia*, tł. [z ang.] M. Kunz [i in.], Kraków 2006.

Mrozek-Dumanowska A., *Religia a globalizacja*, Warszawa 2014.

Beyer P., *Religia i globalizacja*, tł. [z ang.] T. Kunz, wstęp I. Borowik, Kraków 2005.

Marczewska-Rytko M., *Religia i polityka w globalizującym się świecie*, Lublin 2010.

Armstrong K., *Pola krwi. Religia i przemoc*, przeł. R. Zajączkowski, Warszawa 2017.

Fundamentalizm i kultury, pod red. M. Szulakiewicza [i in.], Toruń 2005.

Świat, polityka, religie u progu XXI wieku, pod red. T. Dębowskiego, Wrocław 2006.

Religie a wojna i terroryzm, pod red. J. Drabiny, Kraków 2003.

Kosmyńska S., *Od Boga do terroru. Rola religii w ideologii dżihadyzmu na przykładzie organizacji Al-Kaida*, Łódź 2012.

Wojna i przemoc w religiach świata. Fakty i przyczyny, wybór i oprac. A. Theodor Khoury [et al.], przekł. z niem. R. Zajączkowski, Kielce 2006.

Crepon P., *Religie a wojna*, przeł. [z fr.] E. Burska, Gdańsk 1994.

Zaleca się także lekturę innych, dowolnie wybranych pozycji związanych z tematyką zajęć.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej